

Memo Forum / raad

Aan	: De gemeenteraad
Van	: Het college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	: Informeren over de opgaven rondom vluchtelingen n.a.v. de inwerkingtreding van de spreidingswet
Zaaknummer	: 667268
Doel	: Informeren

Kennisnemen van

Het college wil de raad middels dit memo proactief informeren over recente ontwikkelingen met betrekking tot de opgaven rondom vluchtelingen waaronder de opvang en huisvesting, in het bijzonder naar aanleiding van de inwerkingtreding van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (hierna: Spreidingswet) genoemd.

Inleiding

De Spreidingswet is per 1 februari 2024 in werking getreden. Met het aannemen van deze wet is een belangrijke stap gezet in het streven naar een evenwichtige verdeling van de opvang van vluchtelingen over Nederland. Daarnaast streeft de wet ernaar om de integratie van statushouders te bevorderen door hen zo snel mogelijk te huisvesten in verschillende gemeenten en hen zo de kans te geven om deel te nemen aan de Nederlandse samenleving. Dit memo zal dieper ingaan op wat de Spreidingswet inhoudt en welke verplichtingen hieruit voortvloeien voor gemeenten. Vervolgens volgt een analyse van wat de Spreidingswet specifiek voor de gemeente Zutphen betekent, inclusief de huidige situatie van de opvang van asielzoekers en vergunninghouders in onze gemeente en eventuele verwachte veranderingen onder de nieuwe wetgeving. De Spreidingswet en de daaruit voortvloeiende opvang van vluchtelingen vindt plaats in een bredere context van opgaven rondom vluchtelingen waaronder de opvang van Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders. Vanwege de verwantschap van deze onderwerpen zal in dit memo ook dieper ingegaan worden op deze opgaven.

Inhoud

Opvang vluchtelingen conform Spreidingswet

De Spreidingswet houdt in dat gemeenten een verplichting hebben om bij te dragen aan de opvang van vluchtelingen door het realiseren van een door de staatssecretaris vast te stellen aantal opvangplekken binnen de gemeente.

De wet werkt volgens een 2-jaarlijkse “wetscyclus”. Deze begint met het bekendmaken van de capaciteitsraming door de Minister van Justitie en Veiligheid (hierna: Minister van J&V). Deze capaciteitsraming bevat het aantal benodigde opvangplaatsen voor de komende periode van twee jaar in Nederland. Hierin is opgenomen welk deel daarvan bestaat uit reguliere opvangplaatsen en welk deel uit opvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv’s). Het benodigde aantal opvangplaatsen wordt onderdeel van de provinciale opvangopgave. Op basis van de verdeelsleutel naar

inwoneraantal en de Sociaaleconomische status – Welvaart, Opleiding en Arbeidsscore (SES-WOA-score) op gemeenteniveau, worden vervolgens de indicatieve verdelingen over gemeenten bepaald. De optelsom van de indicatieve verdelingen van alle gemeenten in een provincie, vormen de provinciale opgaven. Gemeenten en provincies bespreken onder leiding van de commissaris van de Koning (CvdK) aan de Provinciale Regietafel (PRT) hoe zij de benodigde opvangplaatsen onderling verdelen. Tijdens het overleg aan de PRT kunnen gemeenten duurzame en niet duurzame opvangplaatsen indienen en opvangplaatsen van reguliere en/of bijzondere aard. Het overleg aan de PRT mondt uit in een verslag van de CvdK dat door de Minister van J&V wordt gebruikt voor het verdeelbesluit.

Financiële compensatie voor de gemeente Zutphen:

Gemeenten kunnen een financiële vergoeding krijgen voor de duurzame opvangplekken die zij beschikbaar stellen boven hun indicatieve deel. Ook kan er een financiële vergoeding worden ontvangen voor bijzondere opvangplekken (bijvoorbeeld voor amv's). Daarnaast kunnen provincies extra middelen krijgen voor elke opvangplek die zij beschikbaar stellen boven de drempelwaarde van 75% van de provinciale opgave. Op dit moment is er in het land waaronder ook in de gemeente Zutphen al bestaande duurzame opvangvoorraad beschikbaar. Dit betreffen locaties die nu of binnen 12 maanden beschikbaar komen van meer dan 100 plekken die langer dan 5 jaar beschikbaar zijn. Deze opvangplaatsen tellen mee bij de invulling van de eigen provinciale opgave. De gemeente Zutphen beschikt al een aantal jaar over een AZC aan de Voorsterallee. Hier is plek voor 740 asielzoekers, daarmee levert de gemeente Zutphen ruim voldoende opvangplekken om aan de indicatieve opgave voor de komende twee jaar te voldoen.

Het heeft er alle schijn van dat de gemeente Zutphen met het bestaande aanbod aan plaatsen in aanmerking komt voor een financiële vergoeding. Op dit moment is dit echter nog niet bevestigd en is ook de hoogte van het bedrag nog niet duidelijk. Zodra hierover meer bekend is zal het college de Raad hierover informeren.

Opvang Oekraïense ontheemden

Op de Piet Heinstraat 25 vangt de gemeente Zutphen 95 Oekraïense ontheemden op. Aan de opgave voor opvang van Oekraïense ontheemden voldoet de gemeente Zutphen niet. In de opvang aan de Piet Heinstraat is plaats voor 107 personen terwijl de opgave op dit moment 290 bedraagt.

Om het gat tussen de beschikbare capaciteit en de indicatieve opgave te vullen is het noodzakelijk om te onderzoeken welke mogelijkheden voor uitbreiding er zijn. Daarom is hiertoe een ambtelijke opdracht verstrekt. In de komende maanden zal onderzocht worden of er binnen de gemeente geschikte locaties zijn voor het opvangen van Oekraïense ontheemden. Op grond van dit onderzoek zal het college besluiten of het haalbaar is om binnen afzienbare termijn de capaciteit uit te breiden.

Huisvesting en begeleiding statushouders

Naast de opvang van vluchtelingen en Oekraïners, zijn gemeenten belast met de taakstelling huisvesting statushouders. Statushouders zijn vluchtelingen met een verblijfsvergunning, die recht hebben op huisvesting en ondersteuning bij het integratieproces. Gemeenten krijgen vanuit het Rijk elk halfjaar een taakstelling opgelegd voor een aantal te huisvesten statushouders. Het Centraal orgaan opvang asielzoekers (COA) koppelt statushouders aan gemeenten. Statushouders worden in de loop van het jaar aan de gemeente Zutphen gekoppeld, waarna in de gemeente gezocht wordt naar een passende sociale huurwoning.

Landelijk, en ook in de gemeente Zutphen, is het moeilijk om taakstellingen voor het huisvesten van statushouders te realiseren. In Zutphen proberen we bij het toewijzen van woningen aan statushouders te borgen dat zij terecht komen op een passende plek. Dat wil zeggen in een woning die past bij de samenstelling van het huishouden, maar ook in een buurt en wijk waar de statushouders een goede start kunnen maken.

Op 1 januari 2024 is de halfjaarlijkse taakstelling 51 personen en daarnaast is er nog een resterende achterstand van 22 personen uit een eerdere periode. Om de achterstand op de taakstelling weg te werken, maken we sinds februari 2024 gebruik van de Hotel- en Accommodatieregeling (HAR) en zijn sinds 19 februari 2024 enkele statushouders die in afwachting zijn op een woning in de gemeente Zutphen tijdelijk ondergebracht in het Fletcher hotel Zutphen om de druk op de asielzoekerscentra te verlichten. Het COA

heeft daarnaast op 1 maart 2024 verzocht om ook asielzoekers in het Fletcher hotel onder te brengen als gevolg van het landelijk opvangprobleem. Hier heeft de gemeente Zutphen na afstemming met de Commissaris van de Koning en de regio gemeenten niet mee ingestemd.

Met de gemeente Brummen is een gezamenlijke realisatie van een zogenaamde doorstroomlocatie (DSL) onderzocht. Een DSL is een tijdelijke verblijfslocatie waar statushouders kunnen wonen terwijl ze wachten op een permanente woning. Deelname aan een doorstroomlocatie is onder voorbehoud van goedkeuring vanuit het Rijk. Deze goedkeuring zal naar alle waarschijnlijkheid niet gegeven worden voor de deelname van de gemeente Zutphen, vanwege onvoldoende perspectief op uitbreiding van het aantal woningen dat beschikbaar is voor statushouders. Om die reden is geconcludeerd dat de gemeente Zutphen niet zal deelnemen in deze doorstroomlocatie.

Daarnaast zoeken we de ruimte door gebruik te maken van creatieve oplossingen. Zo heeft de Raad budget beschikbaar gesteld om woningen te verbouwen voor grote gezinnen (meer dan 7 personen). Ook bieden we huisvesting aan bijzondere doelgroepen zoals alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) in kleine wooneenheden (KWE's), dit gebeurt onder begeleiding van Yoin en Nidos. Deze acties dragen bij aan het realiseren van de taakstelling.

Het college beschouwt het huisvesten van statushouders net zoals de opvang van Oekraïners als opgaven met veel raakvlakken en overlap. Bij de ambtelijke verkenning naar opvangmogelijkheden voor Oekraïense ontheemden wordt breder ingestoken: wanneer blijkt dat het mogelijk is om woonruimte voor andere doelgroepen te creëren of combineren met mogelijkheden voor Oekraïners dan is dat wat het college betreft zeker een optie.

Vervolg

Dit memo dient als een eerste stap in de communicatie met de raad over de opgaven, uitdagingen en verantwoordelijkheden met betrekking tot de opvang van vluchtelingen, opvang Oekraïense ontheemden en de huisvesting van statushouders. Graag informeren we uw raad uitgebreider middels een beeldvormende vergadering.

Het college zal de raad informeren over verdere uitbreiding van de opvangcapaciteit. Ook wanneer duidelijk is welke vergoeding de gemeente Zutphen op grond van de Spreidingswet ontvangt, zal dit met de raad gedeeld worden.

Bijlagen

667268 - bijlage 1 - Leeswijzer